

OVERDENKING

Lezen: Openbaring 2: 1 - 7

¹ Schrijf aan de engel van de gemeente in Efeze:

De ene gemeente is de andere niet...

In het Bijbelboek Openbaring staan zeven brieven aan gemeenten. Daarin wordt een korte maar krachtige analyse gegeven van het leven van de gemeente in de betreffende plaats. Hier komen verschillen aan het licht. Nog steeds bestaan er verschillen tussen de christelijke gemeenten. Nu wij bezig zijn met de opstelling van een nieuw beleidsplan klinken de vragen:

- Hoe waren wij gemeente?
- Hoe zijn wij gemeente?
- Hoe willen wij in de (nabije) toekomst gemeente zijn?

Dr. Sake Stoffels, universitair docent kerkopbouw en diaconiek aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, onderscheidt vijf modellen ('profielen') van gemeente zijn.

1. **Het klassieke calvinistische profiel.** Centraal staat hier de Woordverkondiging die cirkelt rondom Christus, zijn verzoenend lijden en sterven en zijn opstanding. Schuldbelijdenis en genadeverkondiging vormen een vast onderdeel van de eredienst. Er is verbondenheid met de klassieke belijdenisgeschriften en met de traditie van de kerk. De Psalmen worden graag en veel gezongen in de kerkdienst. De liturgie is sober en de preek staat centraal. Opzicht en tucht zijn geen vieze woorden in dit profiel. In de gemeente van Christus kan immers niet alles maar worden goedgevonden. Met name in de Gereformeerde Bond binnen onze kerk vinden we dit profiel terug.
2. **Het oecumenische missionair-diaconale profiel.** Er is hier vooral het verlangen om dienstbaar present te zijn in de samenleving, zowel dichtbij als ver weg. Over kerkgrenzen heen vinden mensen elkaar in hun inzet voor een betere samenleving. Er is ruimte voor een veelkleurig geloofsleven, want wat verenigt, is immers niet de leer, maar vooral de maatschappijkritische inzet. In de vieringen is ook ruimte voor lezingen buiten de Bijbel om (gedichten, literatuur, moderne theologie). Dit model kwam vooral op in de jaren zeventig, bijvoorbeeld in de vorm van de oecumenische basisbeweging. Lieder van Huub Oosterhuis zijn hier geliefd, zeker ook zijn profetische liedteksten.
3. **Het evangelische profiel.** Hier staan begrippen centraal als bekering, wedergeboorte, groeien in geloof en een persoonlijke relatie met God. De kleine groep (Alphacursus, groeigroep Bijbelkring, celgroep,

gebedskring) neemt in dit profiel een belangrijke plaats in. Ook evangelisatie en getuigen vormen hier belangrijke elementen, het gaat er immers om dat mensen Christus leren kennen. De gemeente probeert gavengericht te werken. Opwekkingsliederen worden graag gezongen en de diensten kenmerken zich door een zekere 'losheid'. Een grote pluraliteit is in dit profiel ingewikkeld; met het evangelie kun je immers niet alle kanten op. Binnen onze kerk werk vooral het Evangelisch WerkVerband aan dit profiel. Modellen als Willow Creek (Bill Hybels) en Doelgerichte Gemeente (Rick Warren) worden hierbij als inspireerde modellen beschouwd.

4. **Het conciliaire profiel.** Samen zoeken is hier misschien wel belangrijker dan vinden. God gaat ons kennen te boven. Er is ruimte voor heel verschillende godsbeelden, ook onpersoonlijke godsbeelden krijgen een plek (God als kracht, God als het goede tussen en in mensen). Het ene beeld is daarbij niet beter dan het andere. Twijfel wordt niet gezien als tekort aan geloof, maar als behorend tot geloof. Pluraliteit is geen bedreiging, maar verrijking. De klassieke belijdenisgeschriften hebben geen centrale plaats in het functioneren van de gemeente. Kerk-zijn is een 'gezamenlijke trektocht', waarbij we niet precies weten waar we zullen uitkomen. De metafoor 'kerk als herberg' (Jan Hendriks) is geliefd. De Thomasviering - bedoeld voor zoekers en ruimte biedend voor ieders beleving - past hier. Huub Oosterhuis en Taizé worden graag gezongen. Veel kerken binnen de PKN hebben (trekken van) dit profiel.
5. **Het liturgische profiel.** De eredienst staat hier centraal en is in hoge mate gestileerd. Het gaat immers om een 'heilig spel' dat geen slordigheid en losheid verdraagt. Veel teksten zijn uitgeschreven en er wordt gewerkt met responsies en beurtzangen. Een cantorij is vanzelfsprekend en doet zo mogelijk wekelijks mee. Dit profiel ontleent veel aan de RKeredienst. Voorgangers dragen liturgische gewaden. Het kerkelijk jaar is belangrijk (liturgische kleuren, namen van de zondagen, leesroosters). Er ligt geen groot accent op groepswork, de zondagochtend staat centraal. Kerken met een 'cityfunctie' hebben nog weleens dit profiel. De kracht van dit profiel ligt mede in de ruimte voor anonimiteit. Kerken met dit profiel trekken vaak een wat hoger opgeleid 'publiek'."

Het is goed om bij wat hierboven geschreven is te bedenken dat de profielen allerlei overlappings kennen en dat er mengvormen denkbaar zijn. Voor 'De Schoof' komt het er ook niet op aan om een passend nummer te kiezen, maar om aan de hand van o.a. bovenstaande informatie na te gaan waar het bij ons in de gemeente om draait.

Ds. M. A. Bos